

[Justitsministeren]

udvalget vil få et åbent kommissorium, men udvalgets sammensætning er ikke fastlagt endnu.

Det er klart, at vi fra dansk side vil følge et sådant udvalgsarbejde med stor interesse, og jeg mener, det er vigtigt, at spørgsmålet fortsat behandles i et tæt nordisk samarbejde.

Den anden begrundelse, som gives for beslutningsforslaget, går ud på, at vores opfyldelsesmetode medfører, at konventionens bestemmelser ikke kan påberåbes for danske domstole.

Jeg er egentlig lidt overrasket over denne udtalelse, for den indebærer jo, at menneskerettighedskonventionen efter den opfattelse tilsyneladende slet ikke er retskilde i Danmark.

Når jeg er overrasket, er det, fordi jeg har sammenholdt det med de ledende juridiske fremstillinger af dette problem. F.eks. har hr. Ole Espersen skrevet disputats i 1970 om indgåelse og opfyldelse af traktater, og dér har han i et helt kapitel med overskriften: »Er traktater en del af intern ret?« bearbejdet spørgsmålet, som han besvarer bekræftende. Det er på s. 163, kan jeg sige til hr. Ole Espersen!

Synspunktet bliver udbygget i disputatsens § 28, hvor hr. Ole Espersen konkluderer, at domstolene har pligt til af egen drift at tage hensyn til traktater, også i tilfælde, hvor der ikke er sket en formel inkorporering, men hvor regering og Folketing har konstateret, at retstilstanden var i overensstemmelse med traktaten.

Jeg synes, det er en glimrende fremstilling. Nu ved jeg ikke, om hr. Ole Espersen lægger vægt på den karakteristik fra min side. Jeg har tidligere haft lidt erfaring med at bedømme disputater, men ikke juridiske, og derfor skal jeg i stedet for glæde mig over, at hr. Ole Espersens analyse betegnes som overbevisende i den lærebog i folkeret, som netop er udgivet af bl.a. professor Claus Gulmann.

Det er heller ikke vanskeligt at finde domme fra Højesteret og landsretterne, hvor advokaterne har påberåbt sig konventionens bestemmelser, og hvor domstolene har lagt disse til grund for en afgørelse.

Derfor mener jeg, at den del af begrundelsen for beslutningsforslaget simpelt hen er forkert eller i hvert tilfælde ikke er i overensstemmelse med den jura, som hr. Ole Espersen har skrevet om i sin disputats.

Problemet er derimod – og det er også fremhævet i hr. Ole Espersens arbejde – med hvil-

ken styrke traktatbestemmelser indgår blandt retskilderne. Men det ligger jo ikke i beslutningsforslaget, at konventionen skal tillægges højere rang end almindelige love. En fornyet gennemførelse vil derfor ikke udelukke, at der i fremtiden kan opstå tilfælde, hvor konventionen overtrædes og tilsidesættes af nyere lov.

Afslutningsvis skal jeg begrunde, hvorfor jeg er betænkelig ved det foreliggende beslutningsforslag.

Det er rigtigt, at den europæiske menneskerettighedskonvention er underlagt et særligt kontrolsystem, der giver borgerne mulighed for at klage over de danske myndigheder. Men det gælder jo også andre konventioner, f.eks. FN's konvention fra 1965 om afskaffelse af racediskrimination, FN's konvention fra 1966 om borgerlige og politiske rettigheder og FN-konventionen fra 1984 mod tortur og anden umenneskelig behandling.

De tre FN-konventioner er alle opfyldt i Danmark på samme måde som Europarådets konvention, og det har vi hidtil anset for at være godt nok. Men hvis Folketinget nu vedtager dette beslutningsforslag, erklærer man samtidig, at den hidtidige opfyldelsesmåde ikke er helt tilfredsstillende. For fremtiden vil man så efter forslagsstillernes opfattelse kunne gøre de europæiske rettigheder gældende ved de danske domstole, medens domstolene kan se bort fra de tre FN-konventioner. Overtrædelse af disse konventioner skal åbenbart ikke tages så alvorligt, som hvis det var en overtrædelse af Europarådets konvention. I hvert fald kan en sådan holdning misforstås, fordi den er tvetydig, og jeg mener derfor ikke, forslaget bør vedtages, som det nu foreligger.

Jeg skal i den forbindelse også sige, at det norske udvalg, som jeg talte om for et øjeblik siden, formentlig vil få til opgave at vurdere en ændret gennemførelse også af FN-konventionerne og eventuelt andre konventioner.

Nu har nordmændene altså nedsat et udvalg, og på baggrund heraf er jeg da parat til under den kommende behandling i Retsudvalget af dette beslutningsforslag at drøfte, om vi også bør nedsætte et udvalg, der kan samarbejde med det norske udvalg og belyse fordele og ulemper ved en ændret gennemførelsesform.

Vi har fået en henvendelse fra Amnesty International, der bl.a. fremhæver, at en inkorporering vil synliggøre menneskerettighederne som en naturlig del af retssystemet her i landet.